

Bryssel den 15.7.2015
COM(2015) 340 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Inledning av ett offentligt samråd om en ny marknadsmodell för energimarknaderna

{SWD(2015) 142 final}

1. EN VISION FÖR ETT OMVANDLAT ELSYSTEM

I sina politiska riktlinjer anger den nya kommissionen kring Jean-Claude Juncker att utvecklingen av en motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik är ett av dess strategiska mål.

Denna målsättning bekräftades i kommissionens arbetsprogram för 2015¹ och beskrivs närmare i ramstrategin för en motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik². Den ska skapa förutsättningarna för en tillförlitlig och ekonomiskt överkomlig energiförsörjning för alla, säkerställa att principen att energieffektiviteten ska komma först tillämpas och ge EU förutsättningarna att bli världsledande inom förnybar energi. För att uppnå dessa mål krävs en grundläggande förändring av Europas energisystem och omstrukturering av den europeiska elmarknaden. Den måste bli mer förutsägbar och koppla samman grossist- och slutkundsmarknaderna, samtidigt som den måste locka ytterligare investeringar. Detta kommer att bidra till en ”ny giv” för EU:s energikonsumenter, så som beskrivs i det medföljande meddelandet COM(2015) 339.

Europas elsystem håller på att förändras i grunden. Sedan antagandet av det tredje paketet för den inre energimarknaden³ har en rad beslut på elområdet främjat konkurrens och ökat de gränsöverskridande elflödena. Grossistmarknaderna kännetecknas alltmer av rättvis och öppen konkurrens, och konkurrensen börjar också märkas på detaljhandelnivå, om än fortfarande i otillräcklig omfattning. I och med införandet av så kallad ”marknadskoppling” och ”flödesbaserad” kapacitetstilldelning, kan el omsättas effektivare över hela Europa. Samtidigt har el från förnybara energikällor fått en allt större andel av vår elförsörjning, tack vare direktivet om förnybar energi⁴ och medlemsstaternas ansträngningar: här skönjs redan en framtida övergång till ett koldioxidsnålt energisystem.

Alla dessa saker ingår i ett framtidsinriktat energisystem, men Europa har fortfarande stora problem att lösa innan dess energilandskap kan sägas vara ändamålsenligt. För att få till stånd dessa förändringar och dra full nytta av dem måste vi återigen undersöka hur Europas elnät och marknader är organiserade och regleras.

¹ COM(2014) 910 final, 16.12.2014.

² COM(2015) 80 final, 25.2.2015.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG, EUT L 211, 14.8.2009, s. 55. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003. EUT L 211, 14.8.2009, s. 15. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 av den 13 juli 2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter. EUT L 211, 14.8.2009, s. 1 samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG. EUT L 140, 5.6.2009, s. 16.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG. EUT L 140, 5.6.2009, s. 16.

Den befintliga marknaden växte fram under en tid då stora centrala kraftanläggningar, som i allmänhet drevs med fossila bränslen, främst skulle tillgodose alla hushålls och företags elbehov inom ett begränsat område (vanligtvis en medlemsstat), och då energikonsumenter (hushåll, företag och industri) uppfattades som passiva. Idag innebär utvecklingen mot en decentraliserad produktion att antalet berörda aktörer ökar, och att marknadsrollerna förändras. Elmarknaden måste anpassas till denna nya verklighet. Den måste till fullo integrera alla marknadsaktörer och innefatta flexibel efterfrågan, energitjänsteleverantörer och förnybar energi. Ett konkret exempel är den flexibilitet som gör det möjligt för industrin att delta på marknaden och direkt dra fördel av ökad konkurrens. Det krävs en effektiv ram för tillsyn och styrning som minskar behovet av ingripanden, såsom kapacitetsmekanismer.

En välfungerande europeisk marknad skulle innebära att el kunde flyta fritt dit där den bäst behövdes och var mest eftersökt och högst värderad, att man skulle kunna dra största möjliga nytta av gränsöverskridande konkurrens och att rätt signaler och incitament skulle främja rätt typ av investeringar. Vidare skulle en sådan marknad innebära att el endast levererades på grundval av marknadssignaler. Detta är inte alltid fallet i dag. Trots att marknadskoppling, där den tillämpas, har resulterat i en ökande korrelation mellan grossistpriser, skiljer sig de absoluta prisnivåerna kraftigt åt, även på angränsande marknader, och prisskillnaderna minskar inte. Ytterligare insatser behövs också för att i praktiken garantera tillräcklig samtrafik mellan nät och för att främja långsiktig stabilitet för investeringar inom energisektorn som helhet.

Målen för 2030, som Europeiska rådet antog i oktober 2014⁵, är ambitiösa (minst 40 % minskning av EU:s växthusgasutsläpp, en andel förnybar energi som uppgår till minst 27 % av energiförbrukningen på EU-nivå och en ökning av energieffektiviteten med minst 27 %). Detta innebär att förändringarna av elsystemet till förmån för utfasning av fossila bränslen måste fortsätta och intensifieras. Om man vill uppnå Europeiska unionens energi- och klimatmål för år 2030 behöver andelen förnybar energi sannolikt uppgå till 50 % av elproduktionen. Dagens marknader är inte tillräckligt flexibla, vare sig på tillgångs- eller efterfrågesidan, för att klara av den ökade andelen förnybar energi på marknaden. Den nya marknadsmodellen bör säkerställa att energimarknaderna klarar hela denna övergång till lägsta möjliga kostnad. Detta kan uppnås genom att de återstående hindren för förnybar energi undanröjs och marknaden ger rätt signaler för tillräckliga investeringar i den flexibla kapacitet som krävs för att klara den ökande andelen intermittenta förnybara energikällor i systemet. Ett viktigt steg på vägen mot en framgångsrik integrering av förnybar energi till lägsta möjliga kostnad är skapandet av välfungerande kortfristiga elmarknader, från dagen före tillhandahållandet av el fram till konsumtionstidpunkten, som ger full tillgång till flexibel teknik.

I allt beslutsfattande som rör utvecklingen av energiunionen beaktas potentialen för energieffektivitet (varigenom principen om att sätta energieffektivitet främst framhävs). Efterfrågan på el väntas ändå öka, genom att konsumenter byter till el från andra energikällor. Varje översyn av marknaden måste därför skapa förutsättningar som bidrar till att ytterligare minska EU:s energikonsumtion och samtidigt medge en kostnadseffektiv integrering av nya typer av flexibel efterfrågan på marknaden.

⁵ EUCO 169/14.

Allmänheten får också större möjligheter att ta eget ansvar för energiomställningen, med hjälp av ny möjliggörande teknik, såsom smarta nät, smarta mätare, smarta hem, egenproduktion och lagringsutrustning. Den nya tekniken erbjuder möjligheter att sänka energikostnaderna och delta aktivt på marknaden. Detta måste främjas genom marknaden.

EU bör utforma marknaden på ett sådant sätt att små och stora konsumenters energibehov kan tillgodoses av innovativa företag och pålitliga intermediärer i hela Europa. Dessa bör utnyttja de möjligheter som erbjuds genom ny teknik och fokus på konsumenterna för att utveckla och sprida nya produkter och tjänster. Därigenom kan en ny giv för konsumenterna uppnås, som innebär att de olika delarna av strategin för en energiunion kopplas samman: ny sysselsättning inom forskning och innovation och prioritering av energieffektivitet i all vår politik.

Vårt mål är att helt integrera förnybara energikällor i elsystemet genom att se till att marknaderna är anpassade till detta, och därigenom främja deras deltagande på elmarknaderna på samma villkor som konventionell produktion.

Detta förutsätter utarbetande av en ny ram som påverkar marknaden på följande sätt:

- Förutsättningarna skapas för en sammanhängande EU-omfattande elmarknad med tydliga prissignaler för nya investeringar och bättre villkor för fortsatt utbyggnad av förnybar energi.
- Regionalt samarbete och samordning på det energipolitiska området främjas.
- Samarbete om utveckling av förnybara energikällor, och inte minst stödsystem, möjliggörs.
- Försörjningstryggheten får en verkligt europeisk dimension.

Detta initiativ är en av nyckelåtgärderna i strategin för en energiunion⁶. Det antas parallellt med meddelandet om en ny giv för energikonsumenter, och det syftar till att sätta konsumenterna i centrum för det framtida energisystemet. Initiativets första etappmål är en översyn av direktivet om energimärkning.

2. EN NY ELMARKNAD FÖR EUROPEISKA UNIONEN

2.1. Villkoren för en fungerande marknad

En välfungerande europeisk elmarknad är den bästa garantin för att el levereras till konsumenterna på det mest kostnadseffektiva sättet vid alla tidpunkter.

2.1.1. Inrätta marknader för kortfristig gränsöverskridande handel

Elen är inte värd lika mycket vid varje tidpunkt och på alla platser där den produceras och konsumeras. Priserna bör spegla detta faktum, så att de ger korrekta och meningsfulla produktions- och investeringssignaler. Detta innebär oundvikligen att

⁶ En ramstrategi för en motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik, COM(2015)80 final, 25.2.2015.

priserna kan bli höga om produktionen är låg, men det kan potentiellt sett också leda till snabba reaktioner på den ökade efterfrågan.

Kärnan i en effektiv elmarknad måste vara kortfristiga marknader, särskilt intradags- och balansmarknader. De måste vara utformade för att passa i framtidens energisystem, dvs. ett system med storskaliga gränsöverskridande flöden och stora mängder intermittert förnybar produktion. I många medlemsstater skulle marknaden fungera betydligt bättre med marknadskoppling, förbättrade gränsöverskridande flöden, stärkt intradagshandel och efterfrågefleksibilitet. Alla prisbegränsningar bör undanröjas, intradags-ledtider och handelsintervall bör förkortas och stängningstiderna bör närmas till realtid.

Det har blivit allt svårare att garantera säker drift av nätet till följd av den snabba ökningen av intermitterta förnybara energikällor, och både efterfrågesidan och konventionella kraftverk måste ha förmåga och incitament att reagera på denna flexibilitetsutmaning. Genom att integrera lagring på elmarknaden skulle man ytterligare kunna öka flexibiliteten: el bör lagras när det finns ett överskott och priserna är låga, och tas ut när produktionen är låg och priserna är höga, för att på så sätt jämna ut den intermitterta kraftproduktionen.

I detta syfte är det framför allt viktigt att skapa ett EU-omfattande system för gränsöverskridande intradagshandel, vilket redan har gjorts för dagen före-handel. För att balansmarknaderna ska bli mer effektiva och ändamålsenliga måste de omfatta större områden än de gör idag. Detta kommer att reducera behovet av reservproduktion och göra det möjligt för det europeiska energisystemet att till fullo utnyttja de förnybara energikällornas potential. Men det behövs också gemensamma tillvägagångssätt för att hantera överbelastning av nätet. Ett begränsat antal större balansregioner bör definieras i ett europeiskt perspektiv, utgående från nätverkens behov och inte från de nationella gränserna. Likaså bör prizonerna för el i grossistledet också återspegla var överföringskapaciteten finns, och inte bara medlemsstaternas gränser.

2.1.2. Främja långsiktiga marknader för att underlätta investeringar

Ur investeringssynvinkel är långsiktiga prissignaler lika viktiga som välfungerande kortfristiga marknader. En annan viktig investeringssignal för utfasningen av fossila bränslen är den europeiska koldioxidmarknaden efter reformerna, med en fungerande reserv för marknadsstabilitet och ytterligare åtgärder enligt det förslag till översyn av systemet för handel med utsläppsrätter som antas tillsammans med detta meddelande.

Vi måste se till att dessa marknader verkligen är öppna för alla marknadsaktörer. Konventionella producenter, flexibel efterfrågan, energilagringsteknik, förnybara energikällor och nya energitjänsteleverantörer, och inte bara etablerade företag, måste få tillgång till långsiktiga marknader som ger signaler om vilka investeringar som är ekonomiskt försvarbara och var de bör placeras.

På vissa marknader har den storskaliga övergången till kapitalintensiv elproduktion från vind och sol, med marginalkostnader nära noll, lett till utdragna perioder av låga spotpriser samt minskad drifttid för konventionell energiproduktion. I en sådan situation är en viktig förutsättning för att elmarknaderna ska kunna sända rätt prissignaler för investering i tillräcklig kapacitet att priserna avspeglar bristen under efterfrågetopparna och att investerarna har förtroende för detta, vilket i sin tur leder till långsiktiga prissignaler.

Det faktum att grossistpriserna tillåts stiga under efterfrågetoppar eller perioder av begränsad elproduktion behöver inte nödvändigtvis innebära att kunderna utsätts för högre eller mindre stabila priser. Välfungerande långsiktiga marknader kommer att göra det möjligt för leverantörer och producenter att hantera prissvängningar på spotmarknaderna – där producenterna i praktiken kan sälja försäkringar till leverantörer och konsumenter mot konsekvenserna av prissvängningar, och dessutom förbättra de långsiktiga investeringssignalerna. Marknadsaktörer, däribland producenter av el från förnybara energikällor, bör kunna säkra sig mot prisvolatilitet och volymrisker, och förvandla de osäkerheter som uppstår till följd av pristoppar till planerade och säkra intäkter. Det är därför av avgörande betydelse att både möjliggöra prissvängningar på kortfristiga marknader och se till att de kopplas till långsiktiga marknader.

Långsiktiga kontrakt mellan marknadsaktörer kan bidra till att minska investeringsrisken för de kapitalintensiva investeringar som behövs inom elsektorn, och därigenom underlätta tillgången till kapital till rimliga kostnader, inte minst för koldioxidsnål teknik. Det är därför viktigt att främja tillgången till lämpliga långsiktiga produkter och fastställa om det finns hinder för konkurrenskraftiga långsiktiga kontrakt. När de ingår långsiktiga avtal på elbörser ombeds avtalsparterna ofta att ställa garantier. Eftersom det kan vara dyrt att ge sådana garantier bör man undersöka möjligheterna att införa mekanismer för att minska kostnaderna, samtidigt som man begränsar riskerna om motparten går i konkurs.

2.1.3. Infrastruktur för en fungerande marknad

Ett väl sammanlänkat europeiskt energinät är en förutsättning om vi vill kunna trygga Europas energiförsörjning, öka konkurrensen på den inre marknaden för att uppnå mer konkurrenskraftiga priser, och ge rätt signaler och incitament för att styra investeringar mot de energi- och klimatpolitiska mål för minskade koldioxidutsläpp som Europeiska unionen åtagit sig⁷.

Därför är det en av de viktigaste prioriteringarna i genomförandet av strategin för energiunionen att färdigställa de infrastrukturlänkar som fortfarande saknas för en verkligt integrerad inre marknad och att möjliggöra de investeringar som krävs för detta.

Projekt av gemensamt intresse (PCI)⁸ är det viktigaste instrumentet för att konkret integrera de nationella elmarknaderna och diversifiera deras energikällor. Många av de föreslagna infrastrukturlänkarna kommer att spela en viktig roll när det gäller att hantera intermittenta förnybara energikällor mellan länder som Norge och Storbritannien, Frankrike och Spanien, eller mellan Norge, Nederländerna och Tyskland. Europeiska fonden för strategiska investeringar, som kompletterar den nuvarande finansieringen från Fonden för ett sammanlänkat Europa, planeras också stödja energiprojekt, bland annat för energiinfrastruktur. Dessutom kommer det europeiska centrumet för investeringsrådgivning att tillhandahålla sakkunskap och tekniskt bistånd till offentliga och privata initiativtagare vid utformningen och struktureringen av ekonomiskt sunda investeringsprojekt.

⁷ COM(2015)82 final av den 25 februari 2015 – Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Att nå elsammanlänkingsmålet på 10 % – Att rusta Europas elnät för 2020.

⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013 av den 17 april 2013 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer och om upphävande av beslut nr 1364/2006/EG och om ändring av förordningarna (EG) nr 713/2009, (EG) nr 714/2009 och (EG) nr 715/2009.

2.2. Marknadsanpassning till förnybar energi och marknadsstördordningar

Om vi vill förverkliga energiunionens målsättning att göra EU världsledande i fråga om förnybar energi måste vi bland annat skapa en miljö där förnybar energi kan locka de investeringar som krävs. Finansiering av kapitalintensiva förnybara energikällor till låg kostnad kräver en stabil investeringsram som minskar den administrativa bördan och regleringsriskerna.

2.2.1. En marknad anpassad för förnybara energikällor

Beslut om investeringar i förnybar energi måste grundas på de naturliga förutsättningarna, som geografiskt läge, nätens tillgänglighet, allmänhetens acceptans, förbrukningsort och de administrativa och investeringsrelaterade villkoren, t.ex. skatter och avgifter. Allt detta är faktorer som påverkar produktionskostnaderna. En fungerande marknad med väl definierade priszoner skulle således tydligt visa var och när el bör produceras från förnybara energikällor.

Samtidigt förutsätter integreringen av förnybar elproduktion i systemet att det finns flexibla marknader med fler aktörer, både på utbuds- och efterfrågesidan. Inrättandet av likvida och bättre integrerade kortfristiga marknader kommer att bidra till ökad flexibilitet och göra det möjligt för producenter av förnybar energi att konkurrera med konventionella energiproducenter på lika villkor. Man bör också främja marknader för att hantera volymrelaterade risker.

Likaså främjas den flexibilitet som krävs för att integrera förnybar energi på marknaden både av förbättrade sammanlänknings- och efterfrågefleksibilitet. Konsumenterna är emellertid idag inte tillräckligt motiverade att anpassa sitt konsumtionsmönster till den föränderliga tillgångssituationen. Dessutom hindras kunderna (eller aggregatorer som agerar på deras vägnar) av rättsliga hinder och diskriminerande regler när de vill använda efterfrågefleksibilitet (inklusive lagring) och delta på elmarknaderna på lika villkor med producenterna.

Flexibla marknader kommer att göra det möjligt för producenter av el från förnybara energikällor att delta fullt ut på marknaden, inte minst med avseende på sammansättningen av deras portföljer. Dessa producenter bör också kunna bidra till att själva öka systemets flexibilitet. Befintliga bestämmelser som undantar vissa typer av kraftproduktion från de gängse marknadsreglerna måste ses över.

2.2.2. Främja förnybar energi som lämpar sig för marknaden

Att reformera marknaden på detta sätt samtidigt som man stärker systemet för handel med utsläppsrätter är ett viktigt steg på vägen mot en situation som så småningom gör det möjligt att låta investeringar i ny kapacitet för förnybar energi styras av marknaden.

Fram till dess bör elproduktionen från förnybara energikällor vid behov stödjas genom marknadsbaserade program som avhjälpes marknadsmisslyckanden, garanterar

kostnadseffektivitet och undviker överkompensation och snedvridning av marknaden i enlighet med riktlinjerna för statligt stöd⁹.

Stödsystem för förnybar energi är nästan alltid nationella till sin omfattning. En mer samordnad regional strategi för förnybar energi – inbegripet stödsystem – skulle kunna ge stora fördelar, bl.a. genom att främja kostnadseffektiv utveckling av förnybar energiproduktion på de geografiska platser som lämpar sig bäst. Detta skulle utvidga marknaden för förnybar energi samt underlätta integrationen och den optimala användningen av sådan energi. Medlemsstaterna blir alltmer öppna för utökat regionalt samarbete, men många praktiska svårigheter kvarstår. En konkret ram för gränsöverskridande deltagande i stödsystem skulle kunna undanröja dessa praktiska svårigheter.

2.3. Sammankoppling av grossist- och slutkundsmarknaderna för en ”ny giv” för konsumenterna

Integrationen av den inre marknaden bör inte stanna på grossistnivå. Om man vill utnyttja den europeiska inre energimarknadens fulla potential måste elmarknadens slutkundsdelen erbjuda konsumenterna (dvs. hushåll, företag och industri) möjligheten att aktivt och verkningsfullt delta i EU:s energiomställning. Detta måste vara ett av målen för marknadsmodellen och kräver en grundläggande förändring av konsumentens roll på elmarknaden.

Många hinder för konsumenternas fulla deltagande på energimarknaden kvarstår i dag. Bristfällig information om kostnader och förbrukning, eller otydliga erbjudanden, leder till att konkurrensen på många slutkundsmarknader blir otillräcklig. Samtidigt är marknaderna för energitjänster till privatkunder fortfarande underutvecklade.

Det ska inte behöva vara besvärligt eller kosta tid att vara en aktiv energikonsument. Det är redan i dag tekniskt möjligt att låta konsumenterna bli fullvärdiga deltagare i energiomställningen. Men regler och bestämmelser som t.ex. pristak, prisreglering, snedvridande beskattning och andra statliga ingripanden leder till att priserna inte ger signaler eller ett mervärde som får konsumenterna att delta på marknaden. Därigenom förblir potentialen för optimal efterfrågefleksibilitet outnyttjad. Varken hushållen, företagen eller industrin har för närvarande tillräckliga incitament för att delta på elmarknaderna.

Lämpliga prissignaler är därför av avgörande betydelse. Bland annat skulle man behöva sammankoppla grossist- och slutkundsmarknaderna bättre, inte minst genom att erbjuda slutkunderna priser som speglar variationerna i grossistpriserna. Dessutom måste nättarifferna vara utformade så att de inte hindrar efterfrågefleksibilitet, samtidigt som ett rättvist bidrag till nätkostnaderna säkerställs.

Kunderna (eller aggregatorer som agerar på deras vägnar) hindras också av andra rättsliga hinder och diskriminerande regler när de vill utnyttja efterfrågefleksibilitet (inklusive lagring) och delta på elmarknaderna på samma villkor som producenterna. Det mest iögonfallande hindret är förekomsten av reglerade priser som avskiljer

⁹ Meddelande från Kommissionen – Riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2010, EUT C 200, 28.6.2014, s. 1.

konsumenterna från marknadens prissignaler. Dessutom främjar marknadsreglerna ännu inte alltid aggregatorers marknadsdeltagande. Det kan vara önskvärt att utveckla en gemensam syn på marknadsmodellen så att efterfrågefleksibilitet kan konkurrera på med producenterna på samma villkor.

FRÅGOR

- 1) Skulle priser som avspeglar faktisk brist (i fråga om tid och plats) vara en viktig faktor i den framtida marknadsmodellen? Skulle detta också innebära att priserna måste avspegla bristen på tillgänglig överföringskapacitet?
- 2) Vilka utmaningar och möjligheter kan uppstå om priserna avspeglar faktisk brist? Hur kan problemen lösas? Kan sådana priser göra kapacitetsmekanismerna överflödiga?
- 3) Framstegen när det gäller att anpassa de fragmenterade balansmarknaderna är fortfarande mycket små. Bör EU försöka påskynda processen, vid behov genom rättsliga åtgärder?
- 4) Vad kan göras för att sörja för ett smidigt införande av den överenskomna EU-omfattande intradagsplattformen?
- 5) Behövs det långfristiga kontrakt mellan producenter och konsumenter för att uppmuntra till investeringar i ny produktionskapacitet? Vilka eventuella hinder bromsar uppkomsten av sådana produkter för långfristig säkring? Har den offentliga sektorn någon roll när det gäller att skapa marknader för långfristiga kontrakt?
- 6) I vilken utsträckning anser du att skillnaderna i skatter och avgifter¹⁰ på el i olika medlemsstater leder till snedvridningar i fråga om investeringars effektivitet, eller till att det fria flödet för energi hindras?
- 7) Vad krävs för att investeringar i förnybar energi i allt högre grad ska drivas av marknadssignaler?
- 8) Ser du några hinder för att fullt ut integrera producenter av förnybar energi på marknaden, inbegripet på balans- och intradagsmarknaderna, eller för rangordnade leveranser?
- 9) Bör det finnas en mer samordnad strategi mellan medlemsstaterna vad gäller system för stöd till förnybara energikällor? Vilka är de största hindren för regionala stödprogram och hur skulle dessa hinder kunna undanröjas i praktiken (t.ex. genom lagstiftning)?
- 10) Vilka är de största hindren som bör undanröjas för att snabbstarta efterfrågefleksibilitet (t.ex. otillräckligt flexibla priser, (rättsliga) hinder för aggregatorer/kunder, bristande tillgång till teknik för smarta hem, ingen skyldighet att erbjuda slutkunder möjligheter att delta på balansmarknaden genom system för efterfrågefleksibilitet osv.)?

¹⁰ Det kan handla om delar av den allmänna beskattningen (mervärdesskatt, punktskatter) eller särskilda avgifter till stöd för riktade energi- och/eller klimatpolitiska åtgärder.

3. INTENSIFIERAT REGIONALT SAMARBETE I ETT INTEGRERAT ELSYSTEM

Behovet av säker och kostnadseffektiv utveckling och förvaltning av elsystemet innebär att samordningen och samarbetet mellan alla aktörer på den inre marknaden för energi måste intensifieras. I vissa fall kommer detta att innebära en övergång från nationella till regionala eller EU-omfattande strategier.

3.1. Regional samordning av nationell politik

En väl fungerande inre energimarknad kräver att medlemsstaterna stämmer av och samarbetar med grannländerna när de utvecklar sin energipolitik. Det måste också säkerställas att alla regionala initiativ utvecklas på ett samstämmigt sätt och leder till en fullt integrerad energimarknad. Om det finns olika nationella system bör regionalt samarbete vara en viktig aspekt av effektiva styrelseformer för energiunionen och utgöra ett första steg mot en EU-täckande harmonisering när så krävs.

Regionalt samarbete mellan medlemsstaterna kommer också att vara avgörande för att uppnå de mål Europeiska unionen kommit överens om på ett mer kostnadseffektivt sätt (t.ex. genom bättre användning av samarbetsmekanismer för att uppnå målen för förnybar energi), främja integrationen av den inre marknaden för energi och stärka energiförsörjningstryggheten. Exempel på politiskt samarbete i energifrågor såsom inom Pentilateral Forum, Nordsjöländernas initiativ för havsbaserade energinät (NSCOGI) eller den baltiska energimarknadens sammanlänkingsplan (BEMIP): <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/baltic-energy-market-interconnection-plan>, den nya South-West Europe Interconnectivity Group: <https://ec.europa.eu/energy/en/news/high-level-group-energy-infrastructure-south-west-europe-created> eller Central and South Eastern Europe Gas Connectivity Group: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/central-and-south-eastern-europe-gas-connectivity> på gasområdet är steg i rätt riktning. Regionalt samarbete bör inte begränsas till EU:s medlemsstater eller stanna vid EU:s gränser. Om grannländer, som de avtalslutande parterna i energigemenskapen, tillämpar tredje lagstiftningspaketet innebär det att fördelarna med den inre marknaden även kan utnyttjas utanför EU. Regionala forum bör också bedöma och hantera de inneboende riskerna med ett alltför stort beroende av tredjeländer som väljer att inte tillämpa EU:s inre marknadslagstiftning. Ett stärkt regionalt samarbete erbjuder unika möjligheter till snabbare och mer kostnadseffektiv utveckling mot en integrerad marknad.

3.2. Förbättrad sammanlänkning

Med tanke på den uppenbara nyttan av bättre sammanlänkning har kommissionen, som en del av paketet för energiunionen, lagt fram en detaljerad strategi för hur man ska överbrygga klyftan till sammanlänkingsmålet på 10 %¹¹, och avser att under 2016 lägga fram ett meddelande om hur man kan uppfylla det mer långtgående målet att uppnå en sammanlänkingsgrad på 15 %, som efterlysts av Europeiska rådet.

Sammanlänkingskapaciteten är fortfarande ganska dålig mellan flera länder, och otillräcklig för de förväntade energiflödena. Projekt av gemensamt intresse, som införts

¹¹ COM(2015)82 final av den 25 februari 2015 – Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet. Att nå elsammanlänkingsmålet på 10 % – Att rusta Europas elnät för 2020.

genom förordningen om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer¹², är avgörande för att konkret integrera de nationella elmarknaderna och diversifiera deras energikällor. T.ex. omfattas de baltiska staterna ännu inte av det kontinentaleuropeiska synkronområdet. Det är även ostridigt att det regionala samarbetet för att öka möjligheterna till sammankoppling måste utökas, särskilt i de baltiska staterna, på Iberiska halvön, runt Nordsjön samt i Centraleuropa och sydöstra Europa. Ytterligare länkar till angränsande regioner, såsom södra Medelhavsområdet och västra Balkan, bör också övervägas.

För att förvalta systemet och identifiera var det behövs nya sammanlänkningskrävs det att de systemansvariga för överföringssystemen kan förlita sig på prisbildningen på avista- och grossistmarknaderna. För närvarande är inkomsterna från trängselavgifter (dvs. intäkter som uppstår i samband med transport av el från lågprismarknader till områden där priserna är högre) ofta betydande, men används sällan för att bygga ut eller förstärka sammanlänkningskrävs. Detta bör ändras, och sådana medel skulle kunna användas effektivt i uppbyggnaden av det europeiska elsystemet.

3.3. Samarbete mellan systemansvariga för överföringssystem

I ett sådant integrerat elnät måste den operativa planeringen och allt beslutsfattande präglas av samstämmighet vid varje tidpunkt. Regionalt samarbete och regionalt beslutsfattande är särskilt viktigt för säker systemdrift. Inrättandet av regionala operativa centrum kommer att göra det lättare att i realtid effektivt planera och förvalta gränsöverskridande elflöden i överföringssystemen. Befintliga initiativ för regionalt säkerhetssamarbete är ett viktigt första steg i riktning mot ytterligare regional samordning och integrering av systemdriften – sådana initiativ bör stegvis få beslutträtt och skulle så småningom kunna bana väg för en unionsövergripande samordning av systemdriften.

Det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el (Entso-E) spelar för närvarande en viktig roll när det gäller att samordna dessa systemansvariga och utveckla nätföreskrifter. Utöver inrättandet av regionala operativa centrum kan behovet av ökad samordning mellan systemansvariga för överföringssystem kräva att Entso-E stärks. Detta skulle även innebära att man behöver ändra ledningsstrukturen för Entso-E och dess bidrag till en effektiv förvaltning av energiunionen.

Mot bakgrund av att de europeiska överföringssystemen blir allt mer integrerade kan det också bli nödvändigt att se över intäktsramarna för de systemansvariga för överföringssystemen (avgifter, kapacitetsavgifter och kompensation mellan systemansvariga för överföringssystem) för att se till att de ger rätt incitament för alla systemansvariga för överföringssystem.

Det behövs också utbyggnad av nätet och en optimal näthantering på distributionsnivå, eftersom distributionsnät är avgörande för integrationen av decentraliserad, lokalt producerad förnybar energi. Det krävs nya förfaranden för att uppmuntra de systemansvariga för distributionssystemen att utnyttja lokal flexibilitet och bemöta sådana nya utmaningar på ett kostnadseffektivt sätt. I detta sammanhang måste rollen för de systemansvariga för distributionssystemet omprövas. De bör vara neutrala marknadsförmedlare så att marknadsbaserade tjänster till konsumenterna från tredje part

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013 av den 17 april 2013 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer och om upphävande av beslut nr 1364/2006/EG och om ändring av förordningarna (EG) nr 713/2009, (EG) nr 714/2009 och (EG) nr 715/2009.

har möjlighet att utvecklas. Detta gäller särskilt i fall där systemansvariga för distributionssystemen har tilldelats ansvaret för smarta elmätare och datahantering. Frågor som har att göra med äganderätt till uppgifter och skydd av uppgifter mot it-angrepp måste lösas på ett tillfredsställande sätt, oavsett om detta uppdrag tillfaller de systemansvariga för distributionssystemen eller andra tjänsteleverantörer.

Det kan också vara nödvändigt att överväga om de systemansvariga för distributionssystemen är tillräckligt delaktiga i europeiska regleringsorgan och i den konkreta förvaltningen av energiunionen. Nättariffer bör också vara utformade så att de uppmuntrar till effektivt utnyttjande av nätsystemen och garanterar ett rättvist bidrag till nätkostnader, men samtidigt inte avskräcker från efterfrågeflexibilitet.

Om man gör elnätet smartare, från de högsta systemspänningsnivåerna ned till de enskilda hushållen, kan man bidra till en mer kostnadseffektiv hantering av intermittent och decentraliserad elproduktion och minska eller skjuta upp behovet av nya ledningar, sammanlänknings- eller kapacitetsmekanismer. Närmare samarbete mellan systemansvariga för distributionssystem och systemansvariga för överföringssystem om frågor som rör nätplanering och nät drift är därför av största vikt och bör fortsätta.

3.4. Anpassa regelverket till integrerade marknader

Integrerad drift av elnät och regler för elhandel förutsätter enhetlig tillsyn. Marknadsintegration leder naturligt till att byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) får en förstärkt roll för att övervaka hur de integrerade marknaderna och den gränsöverskridande infrastrukturen fungerar i praktiken.

För närvarande lägger byrån främst fram rekommendationer och yttranden, och har mycket begränsad beslutsrätt. I linje med det ökade samarbetet mellan systemansvariga för överföringssystem kan Acers befogenheter och oberoende behöva stärkas, så att byrån vid behov kan utöva tillsyn på europeisk nivå. Acer skulle då kunna medla i tvister på regional nivå och EU-nivå.

En förstärkning av Acers befogenheter skulle exempelvis kunna vara att byrån får befogenhet att anta direkt tillämpliga och bindande beslut i fråga om initiativ på EU-nivå och i gränsöverskridande frågor, eller får verkställighetsbefogenheter för att säkerställa efterlevnad av sådana beslut.

I samband med översynen av de roller som Entso-E och Acre spelar kan man utvärdera processen för att ta fram detaljerade föreskrifter om marknadens och nätverkens drift (nätföreskrifter och riktlinjer). Sådana utarbetas i nära samarbete med både Entso-E och Acer.

För att stärka regelverket kan det också bli nödvändigt att integrera enheter som i dag inte är föremål för tillsyn, såsom elbörser, som spelar en avgörande roll i kopplade europeiska elmarknader och även utför uppgifter som har karaktär av naturliga monopol. Även den allt starkare kopplingen mellan detalj- och grossistmarknaderna måste återspeglas i den rättsliga ramen.

FRÅGOR

- 11) Elmarknaderna är visserligen kopplade inom EU och länkade till grannländerna, men systemdriften utförs fortfarande av de nationella systemansvariga för överföringssystemen. Samordningsinitiativ för regional säkerhet ("RSCI") som Coreso eller TSC har idag endast en rådgivande funktion. Bör man gradvis stärka RSCI så att deras ansvarsområde vid behov även omfattar beslutsfattande? Är det nuvarande nationella ansvaret för systemsäkerhet ett hinder för gränsöverskridande samarbete? Skulle regionalt ansvar för systemsäkerhet passa bättre till verkligheten på en integrerad marknad?
- 12) Splittrad nationell tillsyn förefaller att vara ineffektivt för de harmoniserade delarna av elsystemet (t.ex. där det finns marknadskoppling). Skulle du se fördelar med att stärka Acers roll?
- 13) Skulle du se fördelar med att stärka rollen för de europeiska nätverken av systemansvariga för överföringssystemen (Entso)? Hur skulle detta i så fall kunna göras? Vilken tillsyn krävs?
- 14) Vilka bör vara den framtida rollen för systemansvariga för distributionssystem, och vilka administrativa regler bör gälla för dem? Hur bör man anpassa tillgången till mätaruppgifter (uppgiftshantering och datasekretess osv.), mot bakgrund av marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen? Krävs det ytterligare bestämmelser om förvaltning av och tillgång till mätuppgifter för berörda parter (slutkunder, systemansvariga för distributionssystem, systemansvariga för överföringssystem, leverantörer, utomstående tjänsteleverantörer och tillsynsmyndigheter)?
- 15) Behöver vi en europeisk lösning för distributionstariffer? Om ja, vilka aspekter bör omfattas? T.ex. tariffstrukturer och/eller tariffkomponenter (fasta tariffer, kapacitet jämfört med energi, tidsmässig eller lokaliserad differentiering) och behandling av självgenerering?
- 16) Eftersom elbörser är en integrerad del av marknadskopplingen – bör administrativa regler för elbörser övervägas?

4. EN EUROPEISK DIMENSION AV FÖRSÖRJNINGSTRYGGHETEN

Ökad integration av marknaderna över nationsgränserna och utvecklingen av kort- och långsiktiga marknader med effektiv prisbildning (som bland annat återspeglar behovet av ny kapacitet) bör ge både de rätta investeringssignalerna för att möjliggöra för nya produktionskällor att komma in på marknaden och signaler för avveckling där det finns överkapacitet.

Kommissionen noterar att marknadens funktion och försörjningstryggheten skulle kunna förbättras avsevärt i många medlemsstater, exempelvis genom införande av marknadskoppling, förbättring av gränsöverskridande flöden, stärkande av intradagshandeln och efterfrågesidan samt avskaffande av pristak på grossistmarknaderna. Allt detta skulle förbättra prissättningen och möjliggöra höglastpriser som skulle ge bättre investeringssignaler, samtidigt som ett ökat införande av förnybar energi skulle underlättas rent allmänt.

Men i dag förutser ett antal medlemsstater ändå otillräcklig produktionskapacitet under kommande år. För att åtgärda detta har de infört eller planerar att införa kapacitetsmekanismer som innebär separat betalning för tillgänglig kapacitet, snarare än betalning för el som levereras.

Kapacitetsmekanismer kan vara motiverade under vissa omständigheter, men de kan också vara dyra och snedvrیدا marknaden. Dessutom kan de motverka målet att fasa ut miljöskadliga stöd, exempelvis för fossila bränslen¹³. Kapacitetsmekanismer bör endast användas på faktiska marknadsmisslyckanden, och inte stödja oekonomisk eller ohållbar produktion¹⁴.

Kommissionen inledde nyligen en branschutredning om kapacitetsmekanismer¹⁵ – den första i sitt slag inom ramen för Europeiska unionens regler om statligt stöd. Utredningen ska särskilt klargöra om sådana mekanismer snedvrیدer konkurrensen eller handeln på den inre elmarknaden.

4.1. Anpassning av metoder för att bestämma systemens tillräcklighet

I sitt meddelande *Fullbordande av den inre marknaden för el och utnyttjande av offentliga ingrepp på bästa sätt*¹⁶ behandlar kommissionen det faktum att offentliga myndigheter regelbundet behöver genomföra en objektiv, faktabaserad bedömning av produktionskapacitetens tillräcklighet. Direktivet om tryggad elförsörjning¹⁷ föreskriver i sin tur att offentliga myndigheter regelbundet ska bedöma vilken produktionsnivå som är tillräcklig i deras medlemsstat.

Idag utförs bedömningen av produktionsnivåns tillräcklighet mycket olika i olika EU-länder. I november 2013 efterlyste gruppen för samordning på elområdet en harmoniserad europeisk metod för bedömning av produktionskapacitetens tillräcklighet, och Entso-E genomförde ett offentligt samråd om sin metod för bedömning av produktionskapacitetens tillräcklighet under 2014. Samtidigt förband sig Pentalateral Forum att utveckla en bedömningsmetod för produktionskapacitetens tillräcklighet på regional nivå.

En mera standardiserad riskbedömning i EU skulle behöva ta hänsyn till bidrag från gränsöverskridande sammanlänkningslinjer, produktion över gränserna, intermittent produktion från förnybara energikällor, efterfrågefleksibilitet och lagringsmöjligheter, samt även till relevanta politiska sammanhang i Europa, till exempel den förväntade

¹³ Se punkt 220 i kommissionens meddelande – Riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2020.

¹⁴ C(2013)7243 – Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om fullbordande av den inre marknaden för el och utnyttjande av offentliga ingrepp på bästa sätt och SWD(2013)438 final – Arbetsdokument – *Generation Adequacy in the internal electricity market – guidance on public interventions*.

¹⁵ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4891_en.htm - http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state_aid_to_secure_electricity_supply_en.html.

¹⁶ C(2013)7243.

¹⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/89/EG av den 18 januari 2006 om åtgärder för att trygga elförsörjning och infrastrukturinvesteringar (EUT L 33, 4.2.2006, s. 22).

utvecklingen av koldioxidmarknaden och olika energieffektivitetsstrategier (bedömning av systemens tillräcklighet). Beslut om huruvida det behövs en kapacitetsmekanism bör baseras på en sådan standardiserad bedömning.

4.2. Standarder för tillförlitlighet

På sammankopplade marknader präglas systemtillförlitligheten av ömsesidigt beroende. Även om medlemsstaterna kan ha legitima skäl att fastställa olika standarder för produktionskapacitetens tillräcklighet, för att ta hänsyn till nationella förhållanden, måste effekterna på den inre marknaden samtidigt beaktas. Om medlemsstaterna underlåter att vidta åtgärder för att säkerställa tillräcklig systemkapacitet skulle detta öka riskerna för försörjningstryggheten för systemet som helhet. Denna risk är desto större när medlemsstaterna tillämpar reglerade priser som inte täcker kostnaderna, eftersom detta på lång sikt innebär otillräckliga intäkter för att täcka nödvändiga investeringar. Alternativt kan det finnas en tendens till alltför stor försiktighet och till att övergardera sig mot risken för försörjningsavbrott. Detta kan leda till höga kostnader och undergräva den inre marknads förmåga att styra investeringar¹⁸.

Om alla medlemsstater skulle fastställa tydliga tillräcklighetsstandarder för systemen skulle det ge större klarhet för alla berörda parter. I samarbete med medlemsstaterna skulle kommissionen kunna fastställa ett antal godtagbara standarder för förväntade *ofrivilliga* avbrott för konsumenter, utgående från de samhällsekonomiska kostnaderna av oförutsedda avbrott.

4.3. En ram för gränsöverskridande kapacitetsmekanismer

Övervakning av Europas försörjningstrygghet och tydliga standarder för systemens tillräcklighet bör utgöra utgångspunkten när det ska fastställas om en kapacitetsmekanism behövs. Kommissionens befintliga åtgärder, i synnerhet riktlinjerna för statligt stöd¹⁹, innebär att alla medlemsstater måste leva upp till ett antal viktiga principer när de väljer kapacitetsmekanismer. Sådana mekanismer bör i synnerhet inte diskriminera mellan teknik (t.ex. efterfrågefleksibilitet eller lagring) eller mellan nya och befintliga leverantörer, utan bör endast betala för tillgänglighet (per MW) och möjliggöra ett gränsöverskridande deltagande. I avsaknad av en gemensam ordning kan det vara svårt att organisera ett verkligt gränsöverskridande deltagande.

En möjlighet skulle kunna vara att utarbeta EU-regler om gränsöverskridande deltagande när kapacitetsmekanismer tillämpas. Detta skulle innebära att man fastställde tydliga roller och ansvarsområden för alla parter (särskilt för producenter, leverantörer av efterfrågefleksibilitet, konsumenter och systemansvariga för överföringsnät) och ett ramverk för att beräkna och fördela gränsöverskridande kapacitet i sådana mekanismer.

Om kapacitetsmekanismerna är mycket olika utformade kan de som levererar över gränserna emellertid ställas inför olika krav när de deltar i olika system. Detta ökar

¹⁸ Vid en jämförelse av de tillräcklighetsstandarder som är tillämpliga i angränsande system konstaterade gruppen för samordning på elområdet att det inte var tydligt vem som hade ansvaret för att fastställa sådana standarder för systemens tillräcklighet och försörjningstryggheten, och många medlemsstater har inte ens någon formell standard.

¹⁹ Meddelande från kommissionen – Riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2010, EUT C 200, 28.6.2014, s. 1.

transaktionskostnaderna och kan minska den totala effektiviteten. Det skulle därför vara förnuftigt att fastställa en referensmodell för en kapacitetsmekanism (eller ett begränsat antal mekanismer) för regional användning och därmed underlätta gränsöverskridande deltagande och minimera snedvridningar på marknaden.

Resultaten av kommissionens nyligen lanserade branschutredning²⁰ kommer att ge nyttig information för fastställandet av framtida bestämmelser på detta område. Ett utkast till rapport om branschutredningen kommer att offentliggöras för offentligt samråd i slutet av året.

Frågor

- 17) Finns det behov av en harmoniserad metod för att bedöma elsystemens tillräcklighet?
- 18) Vilken geografisk omfattningen borde en harmoniserad metod och bedömning ha (t.ex. EU-täckande, regional eller nationell samt grannländer)?
- 19) Skulle en anpassning över hela EU av de nuvarande olika standarderna för bedömning av systemens tillräcklighet kunna bidra till skapandet av en effektiv inre marknad?
- 20) Skulle det vara en fördel med en gemensam europeisk ram för gränsöverskridande deltagande i kapacitetsmekanismer? Om ja, vad bör ingå i en sådan ram? Skulle referensmodeller för kapacitetsmekanismer kunna vara till nytta? Om så är fallet, hur skulle de vara utformade?
- 21) Bör beslutet om att införa kapacitetsmekanismer baseras på en harmoniserad metod för att bedöma elsystemets tillräcklighet?

5. NÄSTA STEG

Detta samrådsmeddelande om utformningen av elmarknaden ska inleda ett offentligt samråd om hur den nya marknadsmodellen ska se ut, inför utarbetandet av eventuella framtida lagstiftningsförslag och andra strategiska förslag. Syftet med detta samrådsmeddelande är att ge alla berörda parter möjlighet att lämna synpunkter på det slutmål som presenteras och på de åtgärder man identifierat som nödvändiga för att uppnå detta slutmål. Meddelandet kommer att kompletteras med mer detaljerade och omfattande frågor om vissa aspekter, t.ex. trygg elförsörjning.

Samtidigt ger det meddelande om En ny giv för energikonsumenterna som antas parallellt med detta samrådsmeddelande om marknads utformning en detaljerad bild av hur energikonsumenternas nya roll kan se ut, och de steg som krävs för att nå dit. Konsumenternas (hushållens, företagets och industrins) inflytande, smarta hem samt förvaltning av och säkerhet för nätverk och data är de tre pelarna för uppnåendet av målet. De åtgärder som skisseras i meddelandet om konsumenterna bygger på omfattande diskussioner med allmänheten, konsumenterna och andra berörda parter, inklusive ett

²⁰ Internet: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4891_en.htm.

offentligt samråd som genomfördes under första halvåret 2014 och diskussioner i kommissionsledda expertgrupper²¹.

En eventuell lagstiftande uppföljning av de meddelanden som lagts fram idag skulle kunna omfatta ändringar i följande rättsakter, beroende på resultatet av det kommande arbetet:

- Eldirektivet.
- Elförordningen.
- Acer-förordningen.
- Förordningen om energiinfrastruktur.
- Direktivet om tryggad elförsörjning.
- Energieffektivitetsdirektivet.
- Direktivet om förnybar energi.

Dessutom kommer arbetet att påverka utformningen av ett antal nätföreskrifter, i synnerhet om balansering, nödsituationer och återställning. De framtida förslagen och deras konsekvensbedömningarna kommer att beakta de ekonomiska konsekvenserna och de synpunkter som inkommit genom samrådsförfarandet.

Alla frågor i detta meddelande samt en separat enkät om trygg elförsörjning är tillgängliga på kommissionens webbplats. Svaren måste tillhandahållas i enlighet med de instruktioner som ges på webbplatsen²² och inkomma senast den 8 oktober 2015. Kommissionen har för avsikt att offentliggöra en sammanfattning av de viktigaste resultaten av detta samråd. Kommissionen kommer att behandla de svar som inkommer förtroligt, förutsatt att en rimlig begäran om konfidentiell behandling har gjorts.

²¹ GD Energis arbetsgrupp för smarta nät, arbetsgruppen för sårbara konsumenter inom ramen för Medborgarnas energiforum.

²² <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations>.